

PARONIM SO'ZLARNI QO'LLASH USULLARI

Tursunqulova O'g'iloy

NavDPI o'zbek tili va adabiyoti fakulteti O'zbek tili va adabiyoti kursi 3-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada, usullarning ba'zilarini o'rganadi va tildan foydalanishni yaxshilash uchun ularni qanday amalga oshirish mumkinligiga misollar keltiriladi, hamda paronim so'zlardan samarali foydalanishning barcha muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Paronim, ma'no, notiq, terapevtlar, psixoterapiya kontekst.

Paronim so'zlar ma'nosi o'xshash yoki qaysidir ma'noda bir-biriga bog'langan so'zlardir. Muloqotni kuchaytirish va tilni yanada ifodali qilish uchun yozma va nutqda paronim so'zlardan foydalanishning bir necha usullari mavjud. Paronim so'zlarni qo'llash usullaridan biri yozuvda ritm va oqim tuyg'usini yaratishdir. Ma'nosi yoki tovushi o'xshash bo'lgan so'zlardan foydalanib, yozuvchi o'z nasrida o'quvchini o'ziga tortadigan va uni qiziqtiradigan lirik sifat yaratishi mumkin. Paronim so'zlar - bu o'xshash ma'noga ega yoki bir-biri bilan aloqador so'zlar, ularni yozuvchilar va ma'ruzachilar uchun ajoyib vosita qiladi. Muloqot va tushunishni kuchaytirish uchun paronim so'zlardan samarali foydalanishning bir necha usullari mavjud. Paronim so'zlarni qo'llashning yana bir usuli - ma'lum bir fikrni yoki fikrni ta'kidlashdir. Ma'nosi o'xshash jihatidan biroz farq qiluvchi so'zlarni tanlab, ma'ruzachi yoki yozuvchi o'z xabariga chuqurlik va murakkablik kiritishi va uni tinglovchilar uchun yanada esda qolarli qilishi mumkin. Yozuvga rang-baranglik va qiziqish qo'shish uchun paronim so'zlar ham ishlatilishi mumkin. O'xshash ma'nolarni anglatuvchi turli so'zlarni qo'llash asarning takroriy yoki zerikarli bo'lib qolishiga yo'l qo'ymaydi va o'quvchini muhokama qilinaotgan mavzuga qiziqtirishi mumkin.

Bundan tashqari, paronim so'zlar ma'noni aniqlash yoki muloqotda noaniqlikni hal qilish uchun ishlatilishi mumkin. Notiq yoki yozuvchi ma'no jihatdan bir-biriga yaqin bo'lgan, ammo turli ma'noga ega bo'lgan so'zlarni tanlab, ularning xabari tinglovchilar tomonidan tushunarli va oson tushunilishini ta'minlashi mumkin. Paronim so'zlar yozuvda ohang yoki kayfiyatda nozik siljishlarni yaratish uchun ham ishlatilishi mumkin. Yozuvchi bir-biriga chambarchas bog'liq bo'lgan, lekin turli hissiy ta'sirga ega bo'lgan so'zlarni tanlab, asarning umumiy tuyg'usini nozik o'zgartirishi va o'quvchida turli his-tuyg'ularni uyg'otishi mumkin. Paronim so'zlar yozma va nutqda so'z o'yini va so'z o'yinini yaratish uchun ham ishlatilishi mumkin. Ma'ruzachi yoki yozuvchi o'xshash yoki ma'no jihatdan bog'liq bo'lgan so'zlarni tanlab, ularning muloqotiga aql va hazil qo'shadigan aqlli va hazil iboralarni yaratishi mumkin. Yozuvda qarama-qarshilik va yonma-yon joylashtirish uchun paronim so'zlardan ham foydalanish mumkin. Yozuvchi ma'no jihatdan o'xshash, ammo turlicha nuanslarga ega bo'lgan so'zlarni tanlab, ikki g'oya yoki tushuncha o'rtasidagi farqni ajratib ko'rsatishi va o'z yozuvida keskinlik yoki ziddiyat hissini yuzaga keltirishi mumkin. Yozuvda yaxlitlik va uyg'unlik hosil qilish uchun paronim so'zlardan ham foydalanish mumkin. Ma'nosi bo'yicha o'zaro bog'liq so'zlarni tanlab, yozuvchi o'z yozuvida birlik va o'zaro bog'liqlik tuyg'usini yaratishi mumkin, bu o'quvchiga muhokama qilinaotgan g'oyalar va tushunchalarning rivojlanishini kuzatishga yordam beradi.

Paronim so'zlar tildagi noziklik va nozikliklarni ta'kidlash uchun ham ishlatilishi mumkin. Yozuvchi ma'no jihatdan bir-biriga yaqin bo'lgan, lekin ma'no tuslari turlicha bo'lgan so'zlarni tanlab, tilning nozik tomonlarini ajratib ko'rsatishi va so'zlar orasidagi ma'nodagi nozik farqlarga e'tiborni qaratishi mumkin. Paronim so'zlardan yuklab olish usullaridan biri matnga chuqurlik va nuans qo'shish uchun ularning yozma rivojlanishidir. Yozuvchilar ma'nosi bilan chambarchas bog'liq bo'lgan so'zlarni tanlab, o'quvchilarni yanada chuqurroq jalb qilish yanada nozik va murakkab asar yaratish mumkin. Paronim so'zlarni ishlatishning

yana bir usuli - ommaviy nutq yoki taqdimot kontekstida. Ushbu so'zlarni nutq yoki taqdimotga kiritish orqali ma'ruzachilar o'z dalillarini yanada ishonchli va jozibali qilishlari mumkin. Muloqotda aniqlik va aniqlikni oshirish uchun kundalik suhbatlarda paronim so'zlardan ham foydalanish mumkin. Ma'nosi bir-biriga yaqin bo'lgan so'zlarni tanlab, ma'ruzachilar noaniqlikdan qochishlari va ularning xabari tinglovchi tomonidan to'g'ri tushunilishini ta'minlashlari mumkin.

Akademik yozishda mavzuni chuqur tushunish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini namoyish qilish uchun paronim so'zlardan foydalanish mumkin. Ma'nosi bilan chambarchas bog'liq bo'lgan so'zlarni o'z ichiga kiritish orqali yozuvchilar murakkab fikrlarni tahlil qilish va sintez qilish qobiliyatini namoyish etishlari mumkin. Qolaversa, paronim so'zlar ijodiy yozishda hikoya yoki she'rga ma'no va chuqurlik qatlamlarini qo'shish uchun ishlatilishi mumkin. Yozuvchilar ma'nosi bilan chambarchas bog'langan so'zlarni tanlab, o'quvchilar bilan yanada chuqurroq rezonans uyg'otadigan yanada jo'shqin va ta'sirchan adabiyot yaratishlari mumkin. Marketing va reklama sohasida paronim so'zlardan iste'molchilar bilan rezonanslashadigan jozibali shiorlar va shiorlar yaratish uchun foydalanish mumkin. Ma'nosi bilan chambarchas bog'liq bo'lgan so'zlarni tanlab, sotuvchilar gavjum bozorda ajralib turadigan unutilmas va ta'sirli xabarlar yaratishi mumkin. Misol uchun, organik mahsulotlarni sotuvchi kompaniya o'z mahsulotlarining sog'liq uchun foydasini ta'kidlash uchun "tabiiy" va "sof" kabi paronim so'zlardan foydalanishi mumkin. Paronim so'zlardan foydalanishning yana bir usuli - psixoterapiya va maslahat kontekstida. Terapevtlar ushbu so'zlardan mijozlarga o'z his-tuyg'ularini va fikrlarini yanada samaraliroq ifodalashda yordam berish uchun foydalanishlari mumkin, bu esa o'z-o'zini anglash va shaxsiy o'sishga olib keladi. Ma'nosi bilan chambarchas bog'liq bo'lgan so'zlarni tanlab, terapevtlar mijozlarni o'zlarining his-tuyg'ulari va tajribalarini yanada nozik va aks ettiruvchi tarzda o'rganishga undashlari mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, paronim so'zlar turli kontekstlarda muloqotni kuchaytiradigan va tushunishni chuqurlashtiradigan kuchli vositadir. Ushbu so'zlarni yozma, nutq, akademik ish, ijodiy ishlar, marketing va terapiyada samarali qo'llash orqali shaxslar o'z fikrlarini aniq va aniq etkazishi mumkin. Paronim so'zlarni tilda qo'llash orqali odamlar o'zlarining muloqot qobiliyatlarini boyitishi va boshqalar bilan yanada samarali muloqot qilishlari mumkin. Muloqotni kuchaytirish va tilni yanada ifodali qilish uchun yozma va nutqda paronim so'zlardan foydalanishning ko'plab usullari mavjud. Notiq yoki yozuvchi ma'no jihatdan o'xshash, ammo turli ma'no va nuanslarga ega bo'lgan so'zlarni tanlab, o'z yozuvida ritm, urg'u, rang-baranglik, tiniqlik, ohang o'zgarishi, so'z o'yini, kontrast, uyg'unlik va noziklikni yaratishi mumkin, bu esa o'quvchini o'ziga jalb qiladi va chuqurlik qo'shadi. va ular bilan muloqot qilishning murakkabligi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Махмудов Н. Ўқитувчи нутқи маданияти. Бакалавриятнинг “Ўқитувчилар тайёрлаш ва педагогика фани” билим соҳаси талабалари учун дарслик. –Тошкент: Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти, 2007. –188 б.
2. Rahmatullayev Sh. Hozirgi adabiy o'zbek tili. –Toshkent: Universitet, 2006. – 464 б.
3. Ўзбек тилининг изохли луғати. 1–5-жилдлар. – Тошкент: Ўзбекистон миллий энциклопедияси Давлат илмий нашриёти, 2006-2008.